

Варіанти. Збірка новел

КУПИТИ

Про книгу

«Варіанти» — одна з 12 збірок новел О.Генрі, що їх видавництво «Богдан» запланувало до друку. Саме завдяки своїм оповіданням, у яких іскрометний гумор тісно переплітається з маленькими трагедіями, а їхнє закінчення неможливо передбачити, письменник і зажив світової слави.

ВАРІАНТИ

О. ГЕНРИ

Options

by
O.HENRY

О.ГЕНРІ

Варіанти

Перекладено за виданням:
O. Henry. Options. —
Doubleday, Page & Company, 1918.
Переклад з англійської
Олени Лісевич

«Варіанти» — одна з 12-ти збірок новел О.Генрі,
що їх видавництво «Богдан» запланувало до друку.

Саме завдяки своїм оповіданням,
у яких іскрометний гумор тісно переплітається
з маленькими трагедіями, а їхнє закінчення
неможливо передбачити,
письменник і зажив світової слави.

«Троянда південних штатів»

Коли акціонерна компанія у Тумз-Сіті, штат Джорджія, почала випускати журнал під назвою «Троянда південних штатів», його власникам не довелося довго шукати кандидата на посаду головного редактора. На це місце ідеально підходив полковник Акіла Телфеєр. Він мав гарну освіту, чудову родину, відмінну репутацію та поважав південні традиції — йому судилося стати головним редактором за всіма канонами логіки. Отже, комітет патріотів штату Джорджія, зібравши початковий капітал у розмірі сто тисяч доларів, навідався до резиденції полковника, що на Кедрових Пригірках, боячись його можливої відмови, яка завдала б шкоди підприємству та всьому Півдню.

Полковник прийняв відвідувачів у своїй великій бібліотеці, де проводив більшість днів. Бібліотеку він успадкував від батька. У ній було зібрано десять тисяч томів, і деякі з них були видані у далекому 1861 році. Коли прибула делегація, полковник Телфеєр сидів за великим столом з білої сосни та читав «Анатомію меланхолії»¹ Бертон. Господар будинку підвівся та церемонно потиснув руку кожному члену комітету. Якщо ви знайомі з «Трояндою південних штатів», то пам'ятаєте портрет полковника, який час від часу з'являвся на сторінках цього журналу. Ви не могли забути довге, дбайливо зачесане сиве волосся, гачкуватий, злегка скривлений уліво ніс із високим переніссям, пронизливий погляд з-під ще чорних брів та класичну форму рота під сивими висячими вусами з посіченими кінчиками.

Комітет послужливо запропонував йому посаду головного редактора, мимохідь описав напрям публікацій журналу та не забув назвати цілком прийнятну платню. З кожним роком землі полковника біднішали та були спотворені червоноземними ярами. До того ж, такій честі важко було відмовити.

Протягом своєї сорокахвилинної промови, у якій він висловлював згоду, полковник Телфеєр устиг коротко схарактеризувати англійську літературу від Чосера до Маколея², відтворити події битви під

Чанселорсвіллом³ і повідомити, що, як Бог допоможе, керуватиме «Трояндою південних штатів». І керуватиме так, що аромат і краса Півдня наситять увесь світ і втруть носа усім тим прибічникам Півночі, які вірять, що в головах та серцях людей, чию власність вони знищили, а права — урізали, не може бути ані краплинки чогось геніального чи доброго.

Офіс журналу було влаштовано на другому поверсі Першого національного банку: його було розділено перегородками та умебльовано. Полковнику лишалося ж тільки зробити так, аби «Троянда південних штатів» квітнула, пахнула та ширила запашний аромат країни квітів.

Усі помічники та підлеглі, яких обирав сам редактор-полковник Телфеєр, були як на підбір. Ніби цілий ящик першосортних персиків штату Джорджія. Першим помічником редактора був Толлівер Лі Феєрфакс, батька якого було вбито під час атаки Пікетта⁴. Другим помічником виявився Кітс Унтгенк, що був племінником одного з рейдерів Морґана⁵. Оглядач книг, Джексон Рокінґем, був наймолодшим солдатом армії Конфедерації, який потрапив на поле бою з мечем в одній руці й пляшкою молока в іншій. Художній редактор, Ронсесвейлз Сайкс, був чотириюрідним братом племінника Джефферсона Девіса⁶. Міс Лавінія Терґун, стенографістка й друкарка полковника, була племінницею жінки, яка колись цілувалася з «Кам'яною стіною» Джексоном⁷. Томмі Вебстер, головний розсильний, отримав свою роботу після того, як продекламував усі вірші отця Раяна⁸ на початку навчального року у середній школі Тумз-Сіті. Дівчата, які загортали та розсилали журнали, походили зі старих південних сімей, що опинилися у скрутному становищі. Касиром узяли шмаркача з Енн-Арбора, штат Мічиган, на ім'я Гокінс, який мав рекомендації та гарантійний лист, написаний самими власниками компанії. Навіть акціонерні компанії Джорджії іноді розуміють, що живі мають ховати мертвих.

Ну, сер, вірите мені чи ні, але «Троянда південних штатів» розцвіла ще до того, як хтось про неї почув, звісно, крім місцевих жителів Тумз-Сіті. За це Гокінс навіть почав пропонувати їм стати акціонерами компанії. Навіть в Енн-Арборі він робив такі гучні бізнес-пропозиції, що про них чули аж у Детройті. Згодом у штат запросили менеджера

з реклами — Бореґарда Фітцґ'ю Бенкса — юнака з лавандовою краваткою, дід якого був відомою персоною в Ку-клукс-клані.

Попри це «Троянда південних штатів» продовжувала виходити щомісяця. Хоча в кожному випуску журналу публікували знімки Тадж-Махалу, Люксембурзького саду, Карменсіти або Лафоллетти⁹, дехто його купував, дехто — підписувався на розсилку. Аби збільшити тираж журналу, редактор-полковник Телфеєр надрукував фото старого будинку Ендрю Джексона¹⁰ під назвою «Ермітаж» із трьох різних ракурсів, гравюру Другої битви Манассаса¹¹, також відомої як «Захищати тил!», на всю сторінку та біографію Белли Бойд¹² обсягом у п'ять тисяч слів в одному номері. Кількість підписників того місяця сягнула позначки 118. Також у цьому ж номері опублікували вірші під псевдонімом Леоніни Вашті Гарікот, родички тих самих Гарікотів із Чарлстона, Південна Кароліна, і Білла Томпсона, племінника одного з акціонерів. І статтю кореспондента світської хроніки, у якій він описав чайну вечірку гостинних бостонців та англійців, під час якої більшість чаю було розлито на скатертину через те, що присутні були одягнені в маскарадні костюми індіанців.

Якось до офісу «Троянди південних штатів» увійшов чоловік, чиє дихання легко укрило б туманом дзеркало, такий він був живий. Він був схожий на агента з продажу нерухомості, з власноруч зав'язаною краваткою та манерами, які він, певно, позичив одночасно у В. Дж. Браяна, Гакеншмідта й Гетті Грін¹³. Його провели до *pons asinorum*¹⁴ редактора-полковника. Полковник Телфеєр підвівся і вклонився, як сам принц Альберт.

— Я — Такер, — сказав новоприбулий, усівшись на стілець редактора. — Т. Т. Такер, з Нью-Йорка.

Він швиденько розклав на столі полковника якісь документи, пухкий конверт з манільського паперу й лист від власників «Троянди південних штатів». У листі вони представляли містера Такера і ввічливо просили полковника Телфеєра поспілкуватися з ним та надати будь-яку інформацію про журнал, яку він побажає.

— Я вже певний час листувався з секретарем власників журналу, — проторохтів Такер. — Я й сам не новачок у цій справі, збільшу тиражі не гірше за інших, якщо можна так сказати. Гарантую збільшення з десяти тисяч до ста тисяч примірників за рік для будь-якого видання,

яке не виходить мертвою мовою. Я примітив «Троянду південних штатів», відколи вийшов перший номер. Я знаю про цей бізнес усе: від редагування до оформлення рекламних оголошень. Я прибув сюди, аби вкласти у журнал чималу суму грошей, якщо все піде за планом. І тільки якщо мене переконають. Секретар каже, що це марна справа. Але я не бачу причин, чому б журналу з Півдня, з правильним підходом, не знайти свого читача і на Півночі.

Полковник Телфеєр зіперся на спинку стільця і протер окуляри з золотою оправою.

— Містере Такер, — сказав він ввічливо, але твердо, — «Троянда південних штатів» — це видання, присвячене вихованню південного генія та наданню йому права голосу. На обкладинці ви могли помітити наш девіз: «З Півдня, для південців, від південців».

— Але ви не заперечуєте видання на Півночі? — запитав Такер.

— Я припускаю, — сказав редактор-полковник, — що кожен має право на підписку. Не скажу точно, бо не маю нічого спільного з діловими справами журналу. Мене покликали відповідати за редакторський контроль, і я присвятив цій справі свої скромні літературні таланти та багаж знань, який назбирав.

— Звісно, — сказав Такер. — Але долар — це долар будь-де: на Півночі, Півдні або Заході; купуєте тріску, арахіс чи то мускусну диню з Рокі-Форд. Знаєте, я проглядав ваш листопадовий номер. Бачу, примірник є на вашому столі. Ви не проти погортати його зі мною? Добре, передова стаття гарна. Чудово написано про Бавовняний пояс, є багато фотографій — це плюс. У Нью-Йорку завжди цікавляться урожаєм бавовни. А тут у нас сенсаційна інформація про ворожнечу Гатфілдів та Мак-Коїв¹⁵, яку написала однокласниця племінниці губернатора штату Кентуккі, не погана ідея. Але це сталося так давно, що більшість людей уже забули про неї. Далі йде вірш Лорелли Ласселлс на три сторінки під назвою «Нога тирана». Я перегортав багато документів, але ніде у письмових відмовах щодо публікації не зустрічав її імені.

— Міс Ласселлс, — сказав редактор, — одна з наших найбільш визнаних південних поетес. Вона має тісні стосунки з сім'єю Ласселлс з Алабами й власноруч зробила шовковий прапор Конфедерації, який вручила губернатору цього штату на його інавгурації.

— Але чому, — наполягав Такер, — поруч із віршем надруковано фото товарної станції «М. енд О. Реілроуд»¹⁶ в Тускалусі?

— На фото, — відповів полковник з гордістю, — зображено кут огорожі навколо старої садиби, де народилася міс Ласселлс.

— Гаразд, — сказав Такер. — Я прочитав вірш, але так і не зрозумів: він про депо чи битву Булл-Ран? Далі оповідання під назвою «Спокуса Розі» Фосдайка Пігготта. Воно ніяке. Хто цей Пігготт узагалі?

— Містер Пігготт, — відповів редактор, — брат основного акціонера журналу.

— Гаразд, грець із Пігготтом, — сказав Такер. — Ось непогана стаття про дослідження Арктики та ловлю тарпонів. А що це за детальний звіт про броварні в Атланті, Новому Орлеані, Нешвіллі й Саванні? Сама лише статистика про продукцію та її якість. Що ж тут чіпляє?

— Якщо я зрозумів вашу фігуральну мову правильно, — відповів полковник Телфеєр, — річ ось у чому: статтю, про яку ви говорите, мені надали самі власники журналу з вказівками її опублікувати. З літературної точки зору вона мені не сподобалася. Але я певною мірою відчував, що маю враховувати побажання джентльменів, яких цікавить прибутковість «Троянди південних штатів».

— Зрозуміло, — відповів Такер. — Далі йдуть дві сторінки вибраних уривків з «Лалла Рук» Томаса Мура¹⁷. Отже, з якої федеральної в'язниці втік Мур та що це за ініціали сім'ї Ф. Ф. В., якої він соромиться?

— Мур був ірландським поетом, який помер у 1852 році, — відповів полковник Телфеєр з жалістю до співрозмовника. — Він класик. Я навіть думав перевидати його переклад «Од Анакреону»¹⁸ окремою серією журналу.

— Не забудьте про закон про авторське право, — байдуже кинув Такер. — Хто така Бессі Беллеклер, яка написала есе про нещодавно збудовану водопровідну станцію у Мілледжвілі?

— Це ім'я, сер, — сказав полковник Телфеєр, — *non de guerre*¹⁹ міс Ельвіри Сімкінс. Я не маю честі знати даму особисто, але її доробки нам надіслав конгресмен Бровер з її рідного штату. Мати конгресмена була родичкою родини Полків²⁰ із Теннессі.

— Послухайте, полковнику, — сказав Такер і відкинув журнал в сторону, — так справи не підуть. Ви не зможете досягти успіху

з журналом, який націлений лише на одну частину країни. Треба здобути загальне схвалення. Подивіться, як поблажливо в північних виданнях ставляться до Півдня і як там заохочують південних письменників. Вам треба йти в такому ж напрямку, робити свій внесок. Ви маєте купувати матеріали, зважаючи на їхню якість, а не на родовід автора. Закладаюся на квартиру²¹ чорнила, що ця південна фісгармонія, якою ви керуєте, ніколи не видала й ноти, яку почули б за географічною лінією Мейсон-Гемлін. Хіба ні?

— Я уважно й сумлінно відхиляв усі матеріали з тієї частини країни, якщо я правильно зрозумів вашу фігуральну мову, — відповів полковник.

— Гаразд. Я вам дещо покажу.

Такер потягнувся до свого пухкого конверта з манільського паперу й витяг на стіл редактора кілька друкованих рукописів.

— Ось кілька варіантів, — сказав він, — за які я сам заплатив та привіз із собою.

Один за одним він показував перші сторінки полковнику та складав рукописи назад.

— Ось чотири оповідання чотирьох високо оцінених авторів Сполучених Штатів: троє з них мешкають у Нью-Йорку та один у передмісті. Є окрема стаття Тома Вампсона про виховне суспільство Вієнни. Італійський роман у кількох частинах Капітана Джека²² — а, ні, це інший Кроуфорд. Ось три окремих *exposés*²³ засланих журналістів про адміністрацію міста, а тут сенсація під назвою «Щоносять жінки у своїх валізках»: чиказька репортерка найнялася на п'ять років покоївкою до однієї леді, щоб роздобути цю інформацію. Далі йде синопсис попередніх розділів нового роману Голла Кейна²⁴, який з'явиться у червні наступного року. А тут кількасот *vers de société*²⁵, які мені надали авторитетні журнали за рейтингом. Саме їх люди хочуть скрізь. Ось і стаття з фотографіями Джорджа Б. Мак-Клеллана²⁶, де йому чотири роки, дванадцять, двадцять два і тридцять. Передбачають, що його оберуть мером Нью-Йорка. Це точно стане сенсацією. Він...

— Перепрошую, — перервав полковник Телфеєр, заціпенівши на стільці. — Повторіть його ім'я?

— О, я розумію, — відповів Такер із напівусмішкою. — Так, він син генерала. Відкладемо цей рукопис. Але, полковнику, якщо пробачите, ми намагаємося зробити так, аби «палив» журнал, а не солдат у Форт--Самтер²⁷. Ось те, що вам неодмінно сподобається. Це оригінальний вірш Джеймса Віткомба Райлі²⁸. Самого Джеймса Віткомба. Ви знаєте, що це означає для журналу. Не назву вам ціну, яку я за нього заплатив, але скажу ось що: Райлі може заробити більше грошей, коли пише авторучкою, ніж ви або я, коли пишемо чорнилом. Я зачитаю вам кілька стансів:

Мій тато сидні лиш справляє,
Читає й спокій поважає.
А як дурницю втну якусь,
Він не дивується чомусь.
Бува, грішу та лихословлю
Чи за хвоста кота ловлю,
Він посміється від душі,
А мати дасть мені по шиї.
— Чому це так? — спитаю я.
Гадаю, відповідь проста:
Не треба мучити кота!
А як примеркнуть всі вогні,
Я підкрадуся в тишині
До мами, що у ліжку спить,
І обійму її умить.
Я зацілюю її очі.
І хоч уже давно поночі,
Але щоразу, вперше наче,
Вона все плаче, плаче, плаче.
— Чому це так? — спитаю я.
Гадаю, відповідь проста:
Мамі потрібна доброта!

— Такий матеріал, — продовжив Такер. — Що скажете?

— Не скажу, що не знайомий з роботами містера Райлі, — рішуче відповів полковник. — Якщо не помиляюся, він мешкає в Індіані. Останні десять років я дещо був літературним відлюдником, але

знайомий із майже всіма його книгами бібліотеки Кедрових Пригірків. Я також вважаю, що журнал повинен містити певну кількість поезії. Багато солодкоголосих поетів Півдня вже зробили свій внесок до сторінок «Троянди південних штатів». Особисто я мав намір далі публікувати на сторінках журналу переклад з оригіналу творів великого італійського поета Тассо. Ви коли-небудь пили з фонтана його безсмертних рядків, містере Такер?

— Не куштував навіть напів-Тассо, — зізнався Такер. — Тепер перейдімо до справи, полковнику Телфеєр. Я вже вклав гроші у цю ризиковану справу. Усі ці рукописи коштували мені чотири тисячі доларів. Я планую опублікувати декілька з них у наступному номері. Ви маєте менше ніж місяць, аби зрозуміти, як це вплине на тираж. Я вважаю, якщо друкувати найкращі матеріали, які ми можемо отримати з Півночі, Півдня, Сходу чи Заходу, ми зуміємо прославити журнал. Ось лист від власника компанії з проханням співпрацювати зі мною в реалізації цього плану. Викиньмо половину цього мотлоху, який ви публікували тільки тому, що його автори є родичами Скупдудлів округу Скупдудл. Ви зі мною?

— Поки я редактор цього журналу, — гордовито сказав полковник Телфеєр, — я виконуватиму свої обов'язки. Але я також не проти виконати побажання його власників, якщо тільки це не суперечить совісті.

— Оце вже розмова, — пожвавився Такер. — Скільки з цього матеріалу, який я приніс, ми можемо додати до січневого номера?

— Не бачу причин тягнути. У січневому номері ще є місце, — відповів редактор, — грубо кажучи, приблизно на вісім тисяч слів.

— Дивовижно, — сказав Такер. — Не густо, але читачі зможуть відпочити від статей про арахіс, губернаторів та Геттісберґ. Я підберу щось зі свого матеріалу, аби заповнити місце, якщо ви не проти. Доведеться з'їздити до Нью-Йорка, але я повернуся за кілька тижнів.

Полковник Телфеєр повільно зняв свої широкі чорні окуляри з ланцюжком.

— Але місце у січневому номері, — промовив він розмірено, — я залишив таким, бо ще не вирішив, що саме там друкуватиму. Нещодавно до «Троянди південних штатів» надіслали матеріал, який є одним із найчудовіших результатів літературних зусиль, які я коли-

небудь зустрічав. Робота неабиякого генія й таланту. Вона ідеально ляже на порожні сторінки.

Такер стривожився.

— Що це за матеріал? — запитав він. — Вісім тисяч слів — звучить підозріло. Певно, сюди доклали руку знатні родини. Нам чекати на нову Конфедерацію?

— Автор статті, — продовжив полковник, не звертаючи уваги на алюзії Такера, — має гарну репутацію. Він виділився й в інших сферах. Не думаю, що маю право називати його ім'я — принаймні поки не вирішив, чи друкувати його матеріал.

— Що ж, — нервово сказав Такер, — ця історія має продовження, чи це стаття про відкриття нової насосної станції у Вітмірі, Південна Кароліна, чи оновлений список прислуги генерала Лі²⁹, або що?

— Ви у праві пускати дотепи, — спокійно відповів полковник Телфеєр. — Стаття вийшла з-під пера мислителя, філософа, шанувальника людства, слухача і риторика вищого ступеня.

— Певно, її написав синдикат, — сказав Такер. — Але, чесно кажучи, полковнику, ви не надто поспішаєте з рішенням. Не знаю, чи хтось у наші дні взагалі подужає текст, вісім тисяч слів за обсягом, якщо це, звісно, не короткий виклад справи Верховного суду чи не звіт про вбивства. У вас, бува, немає копії одного з виступів Данієля Вебстера³⁰?

Полковник Телфеєр засовався у кріслі й пильно подивився на підштрикувача з-під густих брів.

— Містере Такер, — серйозно мовив він, — я хотів би відділити ваш не інакше як грубий гумор від турбот, пов'язаних з інвестицією, що покладені на ваші плечі. Але я повинен попросити вас припинити кепкувати та говорити принизливі коментарі щодо Півдня та південців. З таким, сер, в офісі «Троянди південних штатів» миритися не будуть. І перш ніж ви приступите до завуальованих інсинуацій, що я, редактор цього журналу, не є компетентним суддею у справі розгляду матеріалів, які сюди присилають, я прошу вас спочатку надати докази того, що ви перевершуєте мене будь-яким чином, формою або підходом стосовно цього питання.

— Ох, прошу, полковнику, — добродушно промовив Такер. — Я й не мав намірів робити щось подібне. Звучить, ніби обвинувачення,

зачитане четвертим помічником генерального прокурора. Повернімося до справи. Про що йдеться у цих восьми тисячах слів, якщо коротко?

— Стаття, — сказав полковник Телфеєр, прийнявши вибачення легким кивком, — охоплює широку сферу знань. Вона бере до уваги теорії й питання, які безуспішно обмірковували століттями, і розв'язує їх логічно та лаконічно. Один за одним вона привертає увагу до зла світу, вказує на шлях його викорінення, а потім сумлінно й детально прославляє добро. Навряд чи є етап людського життя, який би вона не обговорювала мудро, спокійно і справедливо. Велика політика урядів, зобов'язання громадян, обов'язки сімейного життя, право, етика, моральність — усі ці важливі теми розглядаються спокійно, мудро й упевнено, що, маю визнати, викликає моє захоплення.

— Це, мабуть, виняткова річ, — вражено сказав Такер.

— Це великий внесок у світову мудрість, — промовив полковник. — Я маю лише один-єдиний сумнів супроти величезної переваги, яку ми отримаємо після цього матеріалу в «Троянді південних штатів». У мене недостатньо інформації про автора, щоб розголосити про нього у нашому журналі.

— Гадав, ви сказали, що він — видатна людина, — зауважив Такер.

— Це так, — відповів полковник, — і в літературних, і в інших різноманітних сферах. Але я надзвичайно обережно ставлюся до матеріалів, які публікую. Мої автори — люди безперечної репутації й зв'язків, які можна перевірити будь-якої миті. Як уже казав, я притримую цю статтю, поки не матиму більше інформації про її автора. Я не знаю, опублікую її чи ні. Якщо ж я вирішу цього не робити, радо, містере Такер, заміню її матеріалом, який ви підберете на це місце.

Такер здивувався.

— Схоже, я не вхоплюю, — сказав він, — суті цього натхненого літературного фрагмента. Він мені більше нагадує темну конячку, ніж Пегаса.

— Це людський документ, — упевнено промовив редактор-полковник, — написаний людиною з величезними досягненнями, яка, на мою думку, тримає увесь світ однієї рукою краще, ніж будь-хто інший з сучасників.

Такер скочив на ноги.

— Не може бути! — пролепетав він. — Є ймовірність, що ви знайшли мемуари Джона Д. Рокфеллера³¹? Ні, не хочу знати.

— Ні, сер, — сказав полковник Телфеєр. — Я говорю про інтелект та літературу, а не про менш гідні тонкощі торгівлі.

— Тоді в чому проблема опублікувати цю статтю, — запитав Такер, не приховуючи нетерпіння, — якщо автор добре відомий і має такі матеріали?

Полковник Телфеєр зітхнув.

— Містере Такер, — сказав він, — я мав таку спокусу. У «Троянді південних штатів» ще не з'являвся матеріал, який би не вийшов з-під пера синів чи дочок знаті. Я мало знаю про автора цієї статті, крім того, що він здобув відомість у тій частині країни, яка завжди наповнює моє серце й розум неприязню. Але я визнаю його генія і, як уже сказав, розпочав розслідування щодо його особистості. Навіть якщо воно буде безрезультатним, я не зупинюся. Доти питання про заповнення вільного місця в нашому січневому номері залишиться відкритим.

Такер підвівся.

— Гаразд, полковнику, — сказав він щиро, як і хотів. — Вирішувати вам. Якщо у вас на руках і справді ексклюзив або щось ще краще, — друкуйте його замість мого матеріалу. Побачимося за два тижні. Щастя!

Полковник Телфеєр і промоутер журналу потиснули руки.

За чотирнадцять днів Такер висадився з дуже хиткого вагона в Тумз-Сіті та виявив, що січневий номер журналу був уже підшитий. Вільне місце, на яке він зазіхав, було заповнене статтею під заголовком:

ДРУГЕ ЗВЕРНЕННЯ ДО КОНГРЕСУ

Написано для

ТРОЯНДИ ПІВДЕННИХ ШТАТІВ

Членом відомої

СІМ'Ї БАЛЛОКА, ШТАТУ ДЖОРДЖІЯ
ТЕОДОРОМ РУЗВЕЛЬТОМ³²

Третій інгредієнт

(Так званий) багатоквартирний будинок «Валламброса» — це не справжній багатоквартирний будинок. Він складається з двох старомодних маєтків з коричневого пісковика, з'єднаних між собою. Один бік холу рябить накидками й капелюшками модистки; інший же смутять неправдоподібні обіцянки та жахливі рекламні стенди дантиста, що лікує без болю. Ви можете винайняти тут кімнату як за два долари на тиждень, так і за двадцять. У «Валламбросі» мешкають стенографісти, музиканти, брокери, продавчині, письменники, яким платять за рядок, студенти-художники, шпигуни та представники інших професій, які перехиляються через поруччя, щойно хтось задзвонить у вхідні двері.

Ця розповідь лише про двох валламбросіанців, хоч і без краплі неповаги до інших мешканців будинку.

О шостій годині одного вечора, коли Гетті Пеппер поверталася до своєї кімнати за три п'ятдесят на третьому поверсі, її ніс та підборіддя були більш загострені, ніж зазвичай. Звільнення з універмагу, в якому ви пропрацювали чотири роки, та лише п'ятнадцять центів у гаманці схильні робити ваші риси обличчя яскраво точеними.

Поки Гетті минає два сходові марші, послухайте її коротку біографію.

Одного ранку, чотири роки тому, вона разом із іншими сімдесятьма п'ятьма дівчатами прийшла у «Найбільший магазин» влаштовуватися на роботу у відділ жіночого одягу. Когорта робітниць вражала своєю красою, а кількості білявого волосся вистачило б, аби прикрити цілу сотню леді Годіва³³.

Умілий, холоднокровний, безпристрасний молодий лисий чоловік, який мав відібрати шістьох претенденток, задихався у морі тропічних парфумів, а довкола нього дрейфували білі хмари ручної вишивки. Аж раптом на горизонті замайоріло вітрило. Гетті Пеппер, жінка невиразної зовнішності, із зеленими очима, зверхнім поглядом та шоколадним волоссям, одягнена в костюм з мішковини та доладний капелюшок, стояла перед ним, не приховуючи жодного зі своїх двадцяти дев'яти років.

— Вас прийнято, — крикнув молодий лисий чоловік і видихнув з полегшенням.

Саме так Гетті й узяли до «Найбільшого магазину». Історія про те, як вона почала отримувати вісім доларів на тиждень, нагадає мішанину з оповідей про Геркулеса, Жанну д'Арк, Юну, Йова та Червону Шапочку. Від мене вам не дізнатися про те, яку платню вона отримувала на початку кар'єри. Ці питання викликають зараз багато обурення, а я не хочу, щоб якийсь власник-мільйонер магазину заліз до мого будуару під дахом пожежними сходами й закидав мене динамітами.

Історія про звільнення Гетті з «Найбільшого магазину» мало чим відрізняється від її прийняття, тому не буду повторюватися.

У кожному відділі магазину є такий всезнаючий, всюдисущий та всеїдний чоловік із пошарпаним записником та у червоній краватці, якого усі називають «завідувач». Долі дівчат відділу, які живуть на (див. Бюро продовольчої статистики) доларів на тиждень, знаходяться у його руках.

Цим завідувачем виявився умілий, холоднокровний, безпристрасний молодий лисий чоловік. Коли він проходив поміж рядів, здавалося, що він плив у морі тропічних парфумів, а довкола дрейфували білі хмари ручної вишивки. Так багато солодкого, що викликало відразу. Він не зводив очей із Гетті Пеппер, жінки невиразної зовнішності, зі смарагдовими очима та шоколадним волоссям, — такого необхідного оазису в пустелі удаваної краси. Якось, у тихому кутку касового апарата, він ніжно вщипнув її на три дюйми вище ліктя. Від її удару сильною, не ніжною рукою він відлетів на три фути. Отже, тепер ви знаєте, як за тридцять хвилин після цього Гетті Пеппер пішла з «Найбільшого магазину» з монетами у десять та п'ять центів у гаманці.

Ще вранці пропозиція на грудинку яловичини складала шість центів за фунт (у м'ясника). Коли ж Гетті було звільнено, ціна підскочила до семи з половиною центів. Завдяки цьому і сталася ця історія. Інакше, за ті чотири центи, що залишилися...

Усі гарні історії світу майже завжди починаються з браку коштів. І ця не виняток.

Тож, з грудинкою яловичини в руках, Гетті поверталася до своєї кімнати за три п'ятдесят на третьому поверсі. Пікантна, тушкована,

гаряча яловичина, гарний сон — і вранці вона буде готова до справ, під силу Геркулесу, Жанні д'Арк, Юні, Йову та Червоній Шапочці.

У кімнаті вона дістала з серванта два на чотири фути (тобто, тумби) емальовану каструлю для тушкування та почала порпатися у купі паперових пакетів, шукаючи картоплю та цибулю. Після цього її ніс та підборіддя загострилися ще більше.

Ані картоплі, ні цибулі. Яку ж тушковану яловичину можна зготувати з самої лише яловичини? Можна приготувати суп з устриць без устриць, суп з черепахи без черепахи, кавовий кекс без кави, але тушковану яловичину без картоплі та цибулі — зась.

Звісно, сама лише грудинка яловичини, в екстреній ситуації, може врятувати від голоду, як і звичайні соснові двері, за відсутності ковких сталевих, захистять від вовка. Але якщо додати солі, перцю, ложку борошна (попередньо змішавши його з холодною водою), то подавати можна. Буде, звісно, не так розкішно, як омар а ля Ньюбурґ чи церковний пончик, але їсти можна.

Гетті взяла каструлю і пішла в кінець коридору. Згідно з рекламою «Валламброси», там була проточна вода. Та між нами й водоміром кажучи, кран ледве випльовував краплі, але технічним подробицям тут не місце. Поруч була і раковина, де часто зустрічалися мешканці, аби вилити кавову гущу та подивитися на кімоно одне одного.

Біля раковини Гетті зустріла дівчину з густим, золото-коричневим волоссям у фарбі та печальним поглядом, яка мила дві ірландські картоплини. Гетті знала «Валламбросу» краще за будь-кого, хто міг би роздивитися таємниці цього будинку під лупою. Кімоно були її енциклопедією, довідковим центром, відповідями на усі питання, включно й з тими, хто прибуває і йде. Від рожевого кімоно із зеленою оборкою вона дізналася, що дівчина з картоплею — це художниця-мініатюристка, яка мешкає у мансарді — або студії, як зараз модно її називати. Гетті не була впевнена, що таке «мініатюра», але дівчина точно не була малярем. Бо малярі носять заплямовані комбінезони, б'ють вас драбиною на вулиці та знищують майже всі харчі вдома.

Дівчина з картоплею була стрункою та невисокою на зріст і вправлялася з тією картоплею, наче старий дядько-холостяк із дитиною, у якої ріжуться зуби. У правій руці вона тримала тупий чоботарний ніж, яким почала чистити картоплю.

Гетті звернулася до неї церемонно-офіційним тоном, який за секунду змінила на приязно-веселий.

— Перепрошую, — сказала вона, — що лізу не у свої справи, але якщо ви чиститимете так картоплю і далі, багато пропаде. Це молода картопля. Її треба скребти. Дозвольте покажу.

Вона взяла картоплину й ніж і почала показувати.

— Ох, дякую, — зітхнула художниця. — Я не знала. Я сама не хотіла так товсто зрізати, це ж зайві витрати. Але я думала, треба завжди так чистити. Коли харчуєшся тільки картоплею, усі лушпиння під ліком.

— Дитинко, — сказала Гетті, припинивши чистку, — ви також у скрутному становищі, хіба ні?

Мініатюристка посміхнулася голодною посмішкою.

— Певно, що так. Мистецтво, або принаймні те, як я його трактую, зараз не в попиті. На вечерю маю тільки картоплю. Вона не настільки погана, якщо її зварити, посолити та додати трохи масла.

— Дитя, — промовила Гетті, й легка усмішка пом'якшила її риси обличчя. — Доля звела нас разом. Я теж у скруті, але маю у кімнаті шмат м'яса завбільшки з ручну собачку. Я намагалася дістати картоплю як тільки могла, хіба що не молилася про неї. Пропоную об'єднати наші скромні кулінарні запаси та зготувати печеню. Готуватимемо у мене. Була б ще десь цибуля! Дитинко, а у вас не завалялося кілька пенні у підкладці котикового хутра із зими? Я збігала б на ріг до старого Джузеппе по цибулю. Печеня без цибулі — гірша за свято без солодоців.

— Кличте мене Сесілією, — сказала художниця. — Ні. Я витратила останній пенні три дні тому.

— Тоді обійдемося без цибулі, — відповіла Гетті. — Я попросила б цибулі в прибиральниці, але не хочу, аби усі дізналися, що мені треба шукати нову роботу. Була б у нас цибуля.

У кімнаті продавчині вони почали готувати вечерю. Сесілія приречено сиділа на дивані та воркітливо просила дозволити їй допомогти. А Гетті поклала грудинку в холодну солону воду та поставила каструлю на єдину конфорку газової плити.

— Була б у нас цибуля, — бурмотіла Гетті, поки скребла картоплю.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте,
будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ